

Raad van State - Conseil d'État - Staatsrat

Memorandum van 24 juli 2024

1. PRINCIPES EN DOELSTELLINGEN VAN DIT MEMORANDUM

1.1. Zoals het Grondwettelijk Hof, het Hof van Cassatie en de Raad van State benadrukt hebben in het gezamenlijke memorandum dat zij op 16 juli 2024 aan de formateur van de federale regering hebben overhandigd, is een efficiënt systeem van rechtsbescherming een noodzakelijk onderdeel van de rechtsstaat.

Als juridisch raadgever van de verschillende wetgevers en regeringen van ons land en als hoogste administratief rechtscollege bekleedt de Raad van State al 75 jaar lang een unieke en centrale plaats binnen het institutionele landschap van de Belgische federale staat.

De juridische knowhow, die de instelling dankzij deze centrale positie opgebouwd heeft, maakt het mogelijk om, enerzijds, de rechtszekerheid te waarborgen door kwaliteitsvolle adviezen te geven en, anderzijds, een onafhankelijke administratieve rechtsbedeling te ontwikkelen die de waarborgen biedt welke vereist worden bij artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

1.2. De adviezen over ontwerpen van regelgeving, zowel van de federale overheid als van de gemeenschappen en de gewesten, bevatten een preventief juridisch onderzoek. De afdeling Wetgeving van de Raad van State biedt daarbij antwoorden op vragen die de beleidsmakers in alle domeinen ten goede kunnen komen. Ze draagt aldus bij tot het waarborgen van de rechtszekerheid wanneer de beleidsmakers nieuwe regelgeving willen aannemen. Kwaliteitsvolle en duidelijke regelgeving verkleint bovendien de kans op juridische procedures achteraf.

1.3. Het toenemend aantal administratieve rechtshandelingen in alle domeinen van het optreden van de federale, de gemeenschaps-, de gewest- en de lokale overheden vereist een steeds snellere en een doeltreffende wettigheidscontrole. De afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State komt dan ook tussen in talrijke domeinen van het administratief recht die de

onderscheiden belangen van de maatschappij, de burgers en de ondernemingen raken. Uit haar rechtspraak blijkt hoe divers haar werkterrein is bij het beslechten van geschillen alsook de omvang van haar bevoegdheden. Ze draagt aldus bij tot het vorm geven aan de contouren van het administratief recht in de breedste zin van het woord.

1.4. In het licht van artikel 160 van de Grondwet moet de Raad van State zijn dubbele rol in het staatsbestel ten volle kunnen blijven spelen.

In dat opzicht is hij zich ervan bewust dat de instelling op een nog efficiëntere manier moet kunnen voldoen aan de verwachtingen van de maatschappij.

1.5. In deze context en met dit doel voor ogen willen de korpschefs van de Raad van State in dit memorandum een aantal essentiële punten aansnijden die het mogelijk moeten maken om dit doel te bereiken. Dit memorandum is in eerste instantie bestemd voor de federale overheid maar richt zich ook tot alle andere beleidsvoerders van het land, aangezien de goede werking van beide afdelingen van de Raad van State ook voor elk van hen van essentieel belang is.

1.6. Tijdens de vorige legislatuur onderging de Raad van State belangrijke hervormingen en verkreeg hij bijkomende budgettaire middelen waardoor het wettelijk kader van de ambtsdragers (staatsraden, auditeurs en griffiers) uitgebreid kon worden en het informaticanetwerk verder uitgebouwd kon worden. De Raad van State heeft daarnaast echter ook een kader van 204 administratieve personeelsleden en 28 contractuele medewerkers. 90 % van zijn huidige budget (48 miljoen euro) bestaat bijgevolg uit recurrente personeelskredieten. Zoals verder in dit memorandum zal worden toegelicht, werd echter fors gesnoeid in deze budgettaire middelen, aangezien de Raad van State net als alle federale openbare besturen in het kader van de door de federale overheid opgelegde budgettaire inspanning ook elk jaar 1,1 % heeft moeten besparen, terwijl de rechterlijke macht niet dezelfde inspanning heeft moeten leveren (nl. 0,8 %). Daardoor kunnen momenteel 16 betrekkingen van ambtsdrager niet ingevuld worden (2 staatsraden en 14 auditeurs). Het kader van het administratief personeel is evenmin volledig ingevuld: 46 betrekkingen (22,5 %) kunnen niet worden ingevuld.

1.7. Bovendien hebben een aantal hervormingen binnen het federaal openbaar ambt een aanzienlijke impact op het budget van de Raad van State. Hij moet de kosten van die hervormingen echter zelf dragen, aangezien hij meestal uitgesloten wordt van de budgetten die de FOD BOSA daarvoor voorziet. Dat is het geval met de invoering van het telewerk en de bijbehorende premies. Ook de toekenning van maaltijdcheques zou de Raad van State momenteel zelf moeten financieren, middelen waarover hij niet beschikt, wat tot veel frustratie en demotivatie bij het personeel leidt.

1.8. Bovendien heeft de Raad van State in de loop der jaren zelf, zonder daarvoor een beroep te kunnen doen op extra kredieten, aanzienlijke kosten moeten dragen om bepaalde belangrijke projecten uit te voeren, zoals de Kruispuntbank van de wetgeving, de publicatie, in digitale vorm, op zijn website van de adviezen van de afdeling Wetgeving en van de teksten waarop zij betrekking hebben en, in 2014, de realisatie van het elektronisch platform (eProadmin) dat een volledig elektronische procedure voor de afdeling Bestuursrechtspraak mogelijk maakt. De Raad van State was daarmee het eerste Belgische rechtscollege dat een digitaliseringsproces opstartte om de behandeling van beroepen te versnellen. De Raad van State zal echter met zijn huidige budget geen dergelijke, nieuwe digitaliseringsprojecten meer kunnen uitvoeren.

1.9. De Raad van State heeft er altijd op toegezien om zijn begroting aldus te beheren dat ze in evenwicht bleef. Hoewel de digitalisering in de werkprocessen veralgemeend is, kan ze geenszins de vermindering van het administratief personeel met 30 % in de afgelopen 10 jaar compenseren, enerzijds, omdat de werklust is blijven toenemen en, anderzijds, omdat de procedures voor de behandeling van de dossiers bestuursrechtspraak talrijker en complexer geworden zijn. Op dit moment ligt het aantal FTE van het administratief personeel van de Raad van State dat in dienst is onder de kritieke grens, waardoor geen snelle en optimale dienstverlening kan worden gegarandeerd in alle diensten.

1.10. De Raad van State valt momenteel onder het budget van de FOD Binnenlandse Zaken. Als onafhankelijk rechtscollege zou echter een dotatie meer aangewezen zijn.

2. OVERZICHT VAN DE BEHOEFTE

2.1. Ambtsdragers bij de Raad van State

De belangrijkste doelstellingen van de hervorming van de Raad van State, vastgelegd in de wet van 11 juli 2023, zijn, voor de afdeling Bestuursrechtspraak, de verkorting van de termijn voor de behandeling van een vordering tot nietigverklaring tot 18 maanden, of tot 15 maanden voor dossiers van hoger openbaar belang die verband houden met de energietransitie, en tot 3 maanden voor gewone kortgedingprocedures. De doelstellingen voor de afdeling Wetgeving bestaan erin de overlaatprocedure te vermijden voor wat betreft verordenende handelingen en binnen de gevraagde termijn adviezen te geven over voorontwerpen van wetgevende teksten. Om al deze doelstellingen te bereiken werd het wettelijk kader van de ambtsdragers bij de wet van 6 september 2022 met 53 eenheden versterkt.

Het recurrent krediet van 6.950 kEur (geïndexeerd) dat daarvoor toegekend werd, volstaat echter niet om het nieuw wettelijk kader volledig in te vullen en om er ook voor te zorgen dat het volledig ingevuld blijft. Zonder de daartoe vereiste budgettaire middelen zullen de voornoemde doelstellingen echter niet bereikt kunnen worden.

De budgettaire beslissing die de meest negatieve impact heeft, vloeit voort uit het besparingstraject 2022-2024 waartoe de federale overheid had besloten en dat alle federale overheidsdiensten en de Raad van State verplichtte om per jaar 1,1 % te besparen op de personeelskredieten, wat voor de ambtsdragers bij de Raad van State neerkomt op een reële besparing die op jaarbasis op 450 kEur geraamd kan worden, of, gecumuleerd, op 1.350 kEur.

Op basis van het huidige financieringsniveau zal het tekort aan budgettaire middelen voor de ambtsdragers in 2025 en 2026 respectievelijk oplopen tot 1.500 kEur en tot 1.900 kEur.

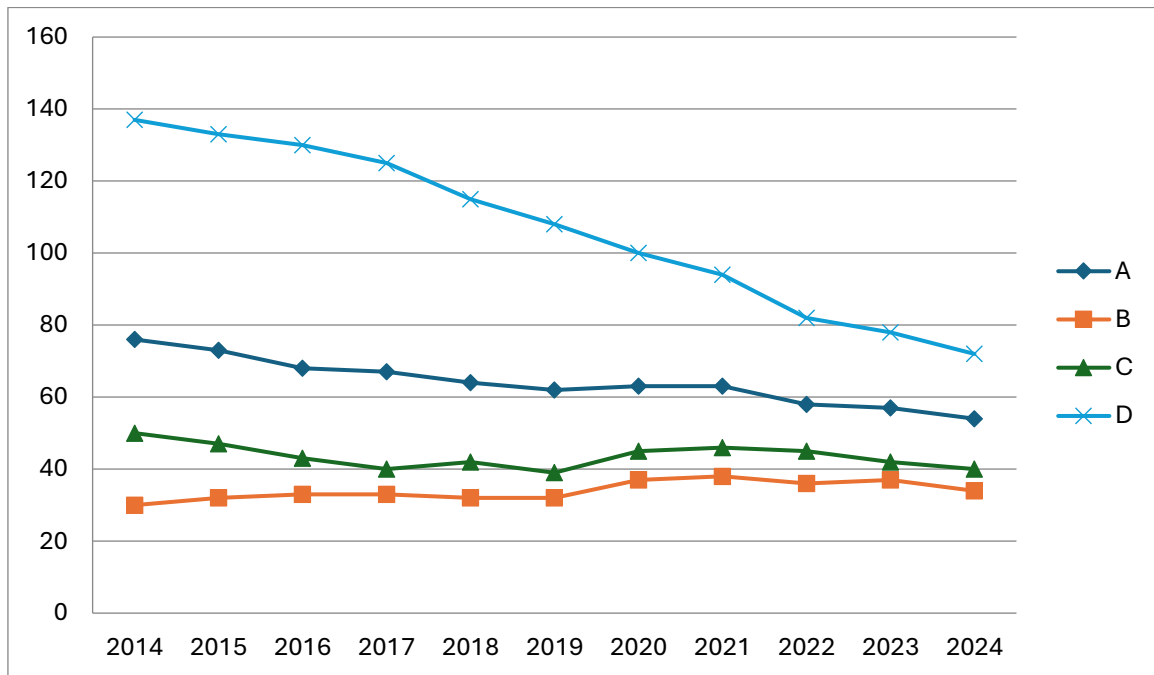
Zoals reeds gevraagd werd bij de opmaak van de initiële begroting 2025 en de meerjarenramingen 2026-2029, vragen de korpschefs opnieuw om deze bedragen voor de komende jaren in te schrijven in de begroting van de Raad van State basisallocatie (B.A.) 13 59 3 110003 *Bezoldigingen ambtsdragers* met inachtneming van zijn nieuw wettelijk kader.

Vastleggingen en vereffeningen Engagements et liquidations (kEur)	2025	2026	2027	2028	2029
B.A. 13 59 3 110003	1 500	1 900	1 900	1 900	1 900
TOTAAL/TOTAL	1 500	1 900	1 900	1 900	1 900

2.2. Administratief personeel van de Raad van State

De afgelopen tien jaar is het aantal statutaire en contractuele administratieve personeelsleden van de Raad van State sterk gedaald.

Evolutie van de bezetting van al het administratief personeel van 2014 tot juni 2024 per niveau

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Juin 2024	Delta
A	76	73	68	67	64	62	63	63	58	57	54	- 29 %
B	30	32	33	33	32	32	37	38	36	37	34	+13 %
C	50	47	43	40	42	39	45	46	45	42	40	-20 %
D	137	133	130	125	115	108	100	94	82	78	72	-47 %
Tot.	293	285	274	265	253	241	245	241	221	214	200	-32 %

Momenteel hebben veel diensten die noodzakelijk zijn voor de goede werking van de instelling grote moeite om hun opdrachten te vervullen. De aanzienlijke inkrimping van het personeelsbestand zorgt onvermijdelijk voor vertraging bij de uitvoering van taken en voor een vermindering van de geleverde diensten.

Daarnaast heeft de verhoging van het aantal ambtsdragers ook meer werk voor de administratieve medewerkers tot gevolg, aangezien er meer en sneller adviezen, arresten en verslagen worden

opgesteld en de databanken bijgewerkt moeten worden die de Raad van State volgens de wet ter beschikking moet stellen van het publiek.

Op basis van deze vaststelling heeft de dienst P&O van de Raad van State alle diensthoofden bevroegd omtrent de behoeften van hun dienst. Uit de evaluatie van deze bevraging door de stafdirecteur P&O en de korpschefs blijkt dat er onmiddellijk nood is aan 18 extra FTE.

Deze verhoging van de personeelsmiddelen heeft betrekking op 4 medewerkers van niveau A, 7 medewerkers van niveau B en 7 medewerkers van niveau C, wat neerkomt op een jaarlijkse meerkost van 1.235 kEur. Een meer nauwkeurige berekening van dit bedrag is bijgevoegd. De basisallocatie 13 59 1 110003 *Bezoldigingen en allerhande toelagen: vast en stagedoend statutair personeel* zou dan als volgt aangepast moeten worden:

(en kEur)	2025	2026	2027	2028	2029	(in kEur)
Engagements	1 235	1 235	1 235	1 235	1 235	Vastleggingen
Liquidations	1 235	1 235	1 235	1 235	1 235	Vereffeningen

2.3. Telewerk

Omdat de Raad van State geen deel uitmaakt van de federale overheidsdiensten werd hij uitgesloten van de financiering van de vergoeding voor telewerk middels de daartoe door de FOD BOSA bepaalde provisie, hoewel hij wettelijk verplicht is deze vergoeding met een jaarlijkse kostprijs van 202 kEur te betalen. In tegenstelling tot andere diensten moet de Raad van State deze vergoeding derhalve betalen met zijn eigen personeelskredieten, die reeds ontoereikend zijn om over te gaan tot nieuwe aanwervingen.

Zoals reeds gevraagd bij de opmaak van de initiële begroting 2025 en de meerjarenramingen 2026-2029 vragen de korpschefs opnieuw dat die meerkost gecompenseerd wordt via een recurrente verhoging van het begrotingskrediet van de Raad van State met 202 kEur.

Vastleggingen en vereffeningen Engagements et liquidations (kEur)	2025	2026	2027	2028	2029
B.A. 13 59 2 121199 <i>Forfaitaire onkosten</i>	202	202	202	202	202
TOTAAL TOTAL	202	202	202	202	202

2.4. Maaltijdcheques

Het koninklijk besluit van 26 oktober 2023 ‘betreffende de toekenning van maaltijdcheques aan de personeelsleden van het federaal administratief openbaar ambt’ kent sinds 1 januari 2024 maaltijdcheques toe aan de personeelsleden van de federale overheidsdiensten.

De FOD BOSA is van oordeel dat artikel 78 van het statuut van het administratief personeel van de Raad van State niet volstaat om maaltijdcheques toe te kennen aan het administratief personeel van de Raad van State. De leden van het administratief personeel van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en van de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde krijgen deze maaltijdcheques nochtans wel. Deze situatie doet vragen rijzen in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

De algemene vergadering van de Raad van State heeft daarom beslist om het statuut van het administratief personeel te wijzigen om daarin uitdrukkelijk te voorzien in het recht op maaltijdcheques. De inwerkingtreding van die wijziging is echter afhankelijk van het verkrijgen van de budgettaire middelen om die uitgave te financieren.

De toekenning van maaltijdcheques aan de leden van het administratief personeel van de Raad van State komt neer op een jaarlijkse uitgave van 269 kEur die de Raad van State echter niet kan financieren met zijn huidige personeelskredieten die immers nu al ontoereikend zijn.

Zoals reeds gevraagd bij de opmaak van de initiële begroting 2025 en de meerjarenramingen 2026-2029 vragen de korpschefs opnieuw om dit bedrag op recurrente basis op te nemen in de begroting van de Raad van State.

Daarbij komt nog dat, indien uit artikel 5 van de wet van 5 april 1955 ‘inzake de wedden van de ambtsdragers bij de Raad van State en van de magistraten en de leden van de griffie van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen’, in voorkomend geval aangepast ingevolge een wetgevend initiatief, afgeleid zou worden dat de ambtsdragers eveneens recht hebben op maaltijdcheques, daartoe eveneens extra kredieten moeten worden voorzien waarvan het bedrag begroot kan worden op hetzelfde bedrag als dat voor het administratief personeel.

Vastleggingen en vereffeningen Engagements et liquidations (kEur)	2025	2026	2027	2028	2029
B.A. 13 59 1 110003 <i>Bezoldigingen en allerhande toelagen: vast en stagedoend statutair personeel</i>	201	201	201	201	201
B.A. 13 59 1 110004 <i>Bezoldigingen en allerhande toelagen: ander dan statutair personeel</i>	68	68	68	68	68
TOTAAL TOTAL	269	269	269	269	269

3. NAAR EEN VERDERE DIGITALISERING VAN DE ADMINISTRATIEVE RECHTSBEDELING EN VAN DE ADVISERENDE FUNCTIE

3.1. Algemeen

De Raad van State is een pionier geweest in het digitaliseren van zijn procedures en zijn documentaire bronnen (Proadmin+/Prolex+ backoffice, website, verzamelingen van arresten en adviezen, zoekmachines en databanken, ...).

Zo was de afdeling Bestuursrechtspraak het eerste rechtscollege dat al in 2014 een volledig elektronische procesvoering mogelijk maakte en een elektronisch platform installeerde.

Dankzij een extra krediet van 450 kEur dat in 2023 toegekend werd, kon de Raad van State de werkzaamheden aanvangen voor een nieuw, moderner elektronisch platform voor de afdeling Bestuursrechtspraak en voor een elektronisch platform voor de afdeling Wetgeving. Dit is echter geen recurrent krediet, terwijl de voor deze operaties vereiste investeringen in de loop van de tijd moeten kunnen worden verlengd om deze platforms te laten evolueren naar een steeds efficiëntere digitalisering, meer bepaald op technologisch vlak.

De Raad van State moet tevens al zijn informaticamiddelen aanpassen aan een technologisch meer geavanceerde digitale omgeving.

De technologie die meer dan tien jaar geleden ingevoerd werd, is immers sterk verouderd of zelfs achterhaald. Het moet mogelijk zijn om zowel de werkprocessen als de toegang tot de documentaire bronnen te verbeteren.

De informaticabeveiliging blijft ook een aandachtspunt, nu de Raad van State regelmatig dossiers behandelt die vooral op economisch vlak zeer gevoelig kunnen zijn (overheidsopdrachten, bevrozing van tegoeden, energietransitie, enz.). In het kader van de NIS-2-verplichting moeten de federale instellingen ervoor zorgen dat de informaticabeveiliging aanzienlijk verhoogd wordt met het oog op de groter wordende uitdagingen en risico's. De Raad van State heeft specifieke expertise nodig om aan deze fundamentele verplichting te kunnen voldoen.

Via zijn website biedt de Raad van State het grote publiek toegang tot een aantal van zijn databanken, namelijk JURIDICT voor arresten en REFLEX voor adviezen. Zowel de website als deze databanken werden reeds jaren geleden binnen de Raad ontwikkeld, zonder dat daarvoor extra budgettaire middelen ter beschikking gesteld werden.

Thans dringt een grondige herwerking van deze verouderde website zich op en dienen effectievere zoekmachines ontwikkeld te worden, onder meer door het gebruik van artificiële intelligentie.

Deze verschillende initiatieven houden verband met de wil om de adviserende en de rechtsprekende taken performanter beter uit te voeren en dit door aan de medewerkers van de Raad van State de instrumenten ter beschikking te stellen die ze nodig hebben om hun taken uit te voeren, en tegelijkertijd het delen van kennis met de rechtzoekenden, de overheid, de advocaten en de andere rechtscolleges aan te moedigen.

3.2. Evolutie van de werkprocessen

Door de installatie van Microsoft 365 beschikt de Raad van State momenteel over een meer aangepaste informaticaomgeving. Thans wordt er echter maar zeer gedeeltelijk gebruik van gemaakt. Dat is in het bijzonder het geval wat de SharePoint-omgeving betreft.

Er zijn twee profielen nodig om de werkprocessen verder te ontwikkelen:

- twee bedrijfsanalisten (1N + 1F), verantwoordelijk voor het begrijpen van de werkprocessen, de verdere ontwikkeling ervan en het aanpassen van die werkprocessen aan de nieuwe technologische omgeving;
- een SharePoint-specialist verantwoordelijk voor het configureren van de omgevingen die aangepast zijn aan de nieuwe werkprocessen en voor het ontwikkelen van de benodigde interne SharePoints, bibliotheken, geautomatiseerde workflows en applicaties.

Eén SharePoint specialist zou moeten volstaan voor de ontwikkeling. Daarnaast kan externe consultancy nodig zijn om bijstand te verlenen ingeval er zich grote problemen voordoen. Wat dat betreft kan uitgegaan worden van 30 dagen aan 1.000 euro excl. btw, dus ongeveer 40 kEur.

De korpschefs vragen daarom een recurrente verhoging van basisallocatie 13 59 2 122120 *Personeel eGOV en Smals* met 390 kEur en van basisallocatie 13 59 2 121104 *Allerhande werkingsuitgaven met betrekking tot de informatisering van de Raad van State* met 40 kEur.

Niveau	Functie	Aantal	Dienst	Eenheidsprijs (kEur)	Totaalprijs (kEur)
A/eGOV B.A. 13 59 2 122120	Bedrijfsanalist	1 F+1 N	ICT	120	240
A/eGOV B.A. 13 59 2 122120	SharePoint Specialist	1 F / N	ICT	150	150
TOTAAL/TOTAL		3			390

Niveau	Functie	Aantal	Dienst	Eenheidsprijs (kEur)	Totaalprijs (kEur)
Consultancy B.A. 13 59 2 121104	Externe Consultancy	1		40	40
TOTAAL/TOTAL		1			40

3.3. Toegang tot documentaire bronnen

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen de zoekmachines die gebruikt worden bij het raadplegen van de verzamelingen arresten en adviezen en de gestructureerde databanken die ontwikkeld zijn door het auditoraat en het coördinatiebureau.

Er zou moeten worden nagegaan of men beide methodes inzake documentaire opzoeken niet zou kunnen combineren en of men niet nuttig gebruik zou kunnen maken van nieuwe technologieën die op artificiële intelligentie stoelen.

Een bedrijf dat gespecialiseerd is in dit soort technologie zou dit eerst grondig moeten onderzoeken om vervolgens het kader van het project en de benodigde middelen verder te bepalen.

Er zal wellicht een onderscheid moeten worden gemaakt tussen de toegang tot interne documentatie (arresten en adviezen, verzamelingen en databanken van het auditoraat) en de toegang tot externe documentatie (databanken van het coördinatiebureau, coördinatie van wetgeving). Het lijkt immers weinig realistisch dat de Raad van State alleen zou instaan voor de uitrol van een AI-project met betrekking tot alle Belgische wetgeving.

Dit onderzoek zou dan ook in eerste instantie moeten focussen op de toepassing van generatieve AI op de eigen documentatie van de Raad van State (arresten en adviezen). Een van de pistes die zeker overwogen moet worden, is de invoering van Copilot voor Microsoft 365.

Het is van essentieel belang dat dit onderzoek intern goed wordt opgevolgd en omkaderd.

Er kan worden gedacht aan een meer IT-georiënteerd profiel van AI-projectmanager om het project intern aan te sturen.

De korpschefs vragen daarom een recurrente verhoging van basisallocatie 13 59 2 122120 *Personeel eGOV en Smals* van 150 kEur.

Niveau	Functie	Aantal	Dienst	Eenheidsprijs (kEur)	Totaalprijs (kEur)
A/eGOV B.A. 13 59 2 122120	AI- Projectmanager	1	1 F/N	150	150
TOTAAL/TOTAL		1			150

Gelet op de complexiteit van een dergelijk project, waarbij zeer uiteenlopende aspecten van een ICT-omgeving moeten worden bestudeerd, zal wellicht regelmatig een beroep moeten worden gedaan op externe consultants. Hiervoor moeten extra kredieten worden opgenomen in basisallocatie 13 59 2 121104 *Allerhande werkingsuitgaven met betrekking tot de informatisering van de Raad van State*. Dit extra krediet kan worden geraamd op gemiddeld 1 consultant per dag aan 1.000 EUR/dag excl. Btw, of 242 kEur inclusief alle belastingen, op basis van 200 dagen gedurende één jaar.

Niveau	Functie	Aantal	Dienst	Eenheidsprijs (kEur)	Totaalprijs (kEur)
Consultancy B.A. 13 59 2 121104	Externe Consultant	1		242	242
TOTAAL/TOTAL		1			242

Naar de toekomst toe zouden ook andere profielen noodzakelijk kunnen zijn om het AI-project uit te voeren, maar daarop kan niet worden vooruitgelopen.

4. VOOR EEN EIGENTIJD EN EFFICIËNT COMMUNICATIEMODEL

Met de opkomst van sociale media is het belang van communicatie voor een organisatie als de Raad van State, zowel intern als extern, enorm toegenomen. Naar de buitenwereld toe dient er niet enkel gecommuniceerd te worden over de adviezen en arresten die de Raad van State uitbrengt, maar ook over de instelling zelf en de gebeurtenissen van maatschappelijk belang die

er plaatshebben. Die communicatie verloopt thans voornamelijk via de website, X (het vroegere twitter) en LinkedIn. De interne communicatie verloopt via het intranet, dat de Raad van State zelf heeft ontwikkeld, persoverzichten en berichten van diverse diensten. Het ontbreekt de Raad van State echter aan visie en strategisch inzicht in zijn communicatiebeleid. Evenmin beschikt de Raad van State over een communicatie-cel die permanent de communicatie, intern en extern, opvolgt.

Momenteel zijn daarvoor immers geen specifieke betrekkingen voorzien in het personeelskader. In 2023 heeft de Raad van State beslist om de gehele communicatie, intern en extern, onder de loupe te nemen om aldus tot een onderbouwde visie en strategie te komen. Daarin is ook voorzien dat de website van de Raad van State wordt vernieuwd. Met het oog op dit alles werd via SMALS een beroep gedaan op een consultancy-bedrijf. In 2024 is het project van start gegaan onder leiding van het consultancy-bedrijf RCA. De bedoeling is dat in de loop van 2025 het vernieuwde communicatiebeleid ingang kan vinden. Voor het welslagen van het project is het echter noodzakelijk dat een gespecialiseerde dienst – een communicatie-cel – wordt opgericht die niet enkel het gehele communicatiebeleid uitvoert maar ook administratieve ondersteuning kan bieden aan de persmagistraten, die deze functie thans op vrijwillige basis uitoefenen bovenop hun reguliere activiteiten als magistraat. Een communicatie-cel van twee medewerkers (1N-1F) van niveau B, gespecialiseerd in communicatie en public relations, lijkt daartoe minimaal noodzakelijk.

De korpschefs vragen met het oog hierop een recurrente verhoging van de basisallocatie 13 59 1 110003 van 104 kEur.

Vastleggingen en vereffeningen Engagements et liquidations (kEur)	2025	2026	2027	2028	2029
A.B. 13 59 1 110003 <i>Bezoldigingen en allerhande toelagen: vast en stagedoend statutair personeel</i>	104	104	104	104	104
TOTAAL TOTAL	104	104	104	104	104

5. HET BUDGETTAIR BEHEER VAN DE RAAD VAN STATE: DE NOODZAAK VAN EEN DOTATIE

Zoals de wetgever ook voor ogen had voor het Grondwettelijk Hof, uiten de korpschefs van de Raad van State de wens dat hun instelling een dotatie zou ontvangen in plaats van haar budget op te nemen in een afdeling van de begroting van de FOD Binnenlandse Zaken.

Het toekennen van een dotatie aan de Raad van State zou zijn autonomie waarborgen ten opzichte van de administratieve overheden. Immers controleert hij de wettigheid van hun administratieve handelingen en adviseert hij hun regelgevende initiatieven.

Al meer dan 15 jaar kunnen de korpschefs van de Raad van State een beroep doen op een beheerder, een stafdirecteur personeel en organisatie en een stafdirecteur budget en beheer, die hen onder meer bijstaan bij de opmaak van een begroting in evenwicht door de nodige controles uit te voeren, door begrotingsramingen op te stellen en door de dossiers voor te leggen aan de Inspectie van Financiën. De Raad van State is dus in staat om deze verantwoordelijkheid in de toekomst op zich te nemen.

6. CONCLUSIES

De Raad van State wil de werkwijze van zijn twee afdelingen verbeteren en moderniseren, en er tegelijk voor zorgen dat zijn arresten en adviezen aan hoge kwaliteitsnormen blijven voldoen.

De motivatie en het welzijn van al zijn medewerkers zijn daarbij van essentieel belang.

Met het oog op de invulling van het wettelijk kader voor ambtsdragers, die nodig is om de doelstellingen van de hervorming van 2023 te bereiken, wordt een extra en recurrent krediet van + **1.900** kEur gevraagd.

Wat het administratief personeel betreft, dienen er dringend in totaal 18 FTE-betrekkingen ingevuld te worden. Daartoe wordt een extra en recurrent krediet van + **1.235** kEur gevraagd.

Er wordt een extra en recurrent krediet van + **202** kEur gevraagd voor de financiering van de telewerkvergoeding.

Een extra en recurrent krediet van + **269** kEur is ook nodig om tenminste de toekenning van maaltijdcheques aan het administratief personeel te kunnen financieren.

De modernisering van de werking van de Raad van State vereist een opwaardering van de bestaande digitale instrumenten en de ontwikkeling van nieuwe instrumenten, alsook een onderzoek naar de mogelijkheden die het gebruik van artificiële intelligentie biedt.

Om de digitalisering voort te zetten en verder uit te bouwen, wordt een extra en recurrent krediet van + **540** kEur (personeel eGOV en Smals) gevraagd om het ICT-personeelskader met 4 eenheden te versterken.

Er wordt een eenmalig extra krediet gevraagd voor externe consultancy-opdrachten ten belope van + **40** kEur voor de ontwikkeling van SharePoint en van + **242** kEur voor het AI-project gedurende één jaar.

Voor het oprichten van een communicatie-cel bestaande uit twee medewerkers van niveau B, in het kader van de invoering van een professioneel communicatiebeleid, wordt een bijkomend recurrent krediet gevraagd van + **104** kEur.

Voor zijn budgettair beheer zou de Raad van State een dotatie moeten krijgen om zijn rol als onafhankelijk rechtscollege te kunnen blijven vervullen.

Luc VERMEIRE
Auditeur-generaal

Wilfried VAN VAERENBERGH
Eerste Voorzitter

Eric THIBAUT
Adjunct-auditeur-generaal

Pascale VANDERNACHT
Voorzitster

Bijlage bij het memorandum van 24 juli 2024 van de Raad van State

Punt 2.2

Een meer nauwkeurige berekening van de meerkost van de verhoging van de personeelsmiddelen (administratief personeel) van de Raad van State

Niveau	Functie	Aantal	Dienst	Eenheidskost	Totale kost
A	Taalattaché	2 F	Concordantie	70.480	140.960
A	Documentalist	1 N	Auditoraat N	70.480	70.480
A / EGOV	Ingenieur <i>fullstack</i>	1 F/N	ICT	150.000	150.000
B	Administratief deskundige	3 N + 1 F	Auditoraat N Griffie N Kamers N Griffie F	60.834	243.336
B	Deskundige documentatie	1 F + 1 N	Auditoraat F Auditoraat N	71.468	142.936
B	Deskundige B&B	1 F / N	B&B	60.834	60.834
C	Administratief assistent	5 F + 1 N	Auditoraat F Kamers F Wetgeving F Kamers N	62.048	372.288
C	Assistent ICT	1 F / N	ICT	54.392	54.392
TOTAAL		18			1.235.226 €